

Kligl Sándor szobrászművész plasztikai világa

Az utóbbi több mint fél évszázad igen „megviselte” a különböző művészeti ágakat, elsősorban azért, mert a politika is beavatkozott folyamataikba. Ebben a történelmi periódusban az egyes képzőművészeti ágak, műfajok is – nem egyformán – megsínylelték a beavatkozást, s talán legrosszabbul a köztéri szobrászat járt. Jobbnál jobb szobrászaink voltak kénytelenek - jellemzően pressziók által - olyan műveket készíteni, melyek – finoman szólva – később nem váltak életművük esztétikai részévé. Lassan nőtt fel egy olyan generáció, amelynek következetesebb tagjai már nem a társadalmi, közéleti érvényesülés útjának tekintették a művészetet, hanem olyan önértéknek, melynek lényegét épp a politikától való távolságtartásban kell fellelnünk vagy inkább így: nem utasítások által, hanem belső mércék által meghatározottan kezdték irányítani pályájukat. Tán ez a szuverén gondolkozás vezérelte azt a fiatal szobrászt is, aki 1959-ben nyert felvételt a legendás és nagy múltú budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnáziumba, ahol jó közösségre talált, életre szóló barátságok kötődtek, s ahol lendületet adott pályaválasztásának Somogyi József mintázásának mágikus ereje és hatása. Szinte természetesen folytatódott tehát immár a tanulás a Magyar Képzőművészeti Főiskola szobrász szakán, ahol 1970-ben fejezte be tanulmányait. Ennek éppen idén negyven éve. Kligl Sándor azóta van a pályán, amely persze önmagában nem érdem, annál inkább érdemekkel telivé válik, ha jelezzük: hihetetlen ambícióval, aktivitással kezdte és folytatta a pályát, melynek immár közel száz (!) köztéri alkotás az eredménye, ezeknek több mint a fele térplasztika, másik részük dombormű, a szinte megszámlálhatatlan mennyiségű kisplasztika, érem, plakett, rajz, festmény és ékszer mellett! S mindezt tette úgy a szobrász, hogy a Főiskola elvégzése után Hódmezővásárhelyre költözött, majd tíz ott töltött év után – úgy tűnik immár véglegesen – Szeged polgára lett. Ez a körülmény sem lényegtelen, mert ez az élethelyzet is a magyarázója annak (s persze a kíméletlen szakmai tülekedés), hogy a Fővárosban nem sok – bár azok jelentősek - köztéri munkájával találkozhatunk, viszont műve áll Makón, Balassagyarmaton, Baján, Hódmezővásárhelyen, Békéscsabán, Szegeden, Gyöngyösön, Kapuváron, Szolnokon, Kiskunfélegyháza-n, Esztergomban, Kőszegen, s nem utolsósorban Lakiteleken. A felsorolás közel sem teljes, mert más hazai helyszínek mellett nem lényegtelen, hogy munkái valósultak meg Brassóban éppúgy, mint Temesváron, Szabadkán és Ajnácskőn, Nürnbergben és Göttingenben.

Első köztéri plasztikáját 1973-ban valósíthatta meg, s jelképesen is emelkedett és nemes, hogy utolsó nagyméretű köztéri szobrát épp Szegeden avatták fel 2009-ben, s amely a II. világháború magyar katona áldozatainak az emlékműve.

S ami azonban feltűnő – s amiért e laudáció kezdetén felemlítettem, hogy hány magyar szobrász pályájára hatott negatívan a politikai presszió a korábbi évtizedekben – az az, hogy e nagyszámú mű között nem találunk a rendszerváltást megelőző időszakból egyetlen politikai emlékművet sem (ez pályájának pedig húsz éve!), de annál inkább találunk nagyon karakteres – kimondom a szót – hazafias állásfoglalást kifejező művet az ezt követő időkből (ez a pálya második, máig ívelő húsz éve). Mert az szinte természetes, hogy Kligl Sándor készített kitűnő szobrokat Kossuth Lajosról éppúgy, mint Széchenyi Istvánról, s éppúgy megmintázta Petőfi Sándort, mint József Attilát (nem is egyszer!). De gondolkozásának és világról alkotott nézeteinek igazán az a betetőzése, hogy domborművet készített gróf Tisza Istvánról, hogy olyan Szent István emlékművet valósított meg Szegeden, melyen jelentős szerepet kap Gizella is, hogy egész alakos figuraként bronzba öntötte - szerencsénkre Budapestre - Szent Ferencet, Mindszenty József emlékművét Esztergomba, hogy igen hiteles portrét mintázott Prohászka Ottokárról Lakitelekre, természetesen a sok-sok egyéb mű mellett, melyek közül csak hadd emeljem még ki a tragikus sorsú Kovács Béláról készített emlékművét, amely a budapesti Kossuth tér egyik meghatározó köztéri szobra lett vagy az Eleken felállított, a kitelepített németek emlékére készített szobor együttesét.

Kligl Sándor mindig, folyamatosan figurális szobrász, s mindig figurán, emberen keresztül fejezte ki véleményét, lényegi mondandóját. Rendkívül érzékenyen mintáz, mindig a teljes mű fontos számára, az arc, a tartás, a tekintet, a környezet, ám mindezzel együtt az öltözetek, a drapériák, a különböző tárgyak egyidejű plaszticitásával válnak munkái kiemelkedő színvonalúvá. Kligl Sándor dinamikus, szuggesztív, vitázó alkat, a személyiségéhez illő eleven, sosem statikus szobrászattal, amely egy emelkedett ars poeticát valósít meg, a nemzeti értékek maradéktalan tiszteletével. Negyven éve van a pályán, ez évben 65 éves. Szobrászata úgy lehet a magyar örökség része, hogy egyben immár a magyar művészettörténet része is.

Feledy Balázs